	Utfärdare Veronica Henriksson	Utskriftsdatum 2021-03-26	Dok.nr 3:003	Utgåva 34	Sidan 1 av 11
	Benämning Miljöledningsprogram 2021	Filreferens G:\Gemensamt\Ledningssystem miljö\Miljöledningssystem\3. Mål\3. Miljöledningsprogram 2021.doc	Rev.datum 2021-03-26	Godkänd av	

Miljöledningsprogram

Miljöledningsprogrammet utgörs av miljömål, handlingsprogram samt övervakning och mätning av måluppfyllelse.

Underhåll av miljöledningsprogram

Miljöledningsprogrammet uppdateras och fastställs en gång/år.

Programmet uppdateras även i samband med att verksamheterna får nya eller ändrade aktiviteter.

I programmet anges vilka åtgärder som ska vidtas för att uppnå målen, ansvariga, tidsplan, resurser och eventuell uppföljning.

Mätning övervakning av verksamheten för kontroll av måluppfyllelse

Senast under mars månad sammanställs föregående års resultat och en utvärdering av måluppfyllelse görs. Resultat av uppföljningar och mätningar behandlas halvårsvis på arbetsplatsträffar samt redovisas för styrelsen under kvartal ett efterföljande år.

Uppfyllande av myndighetskrav

Grunden i mätning och övervakning utgörs av kontrollprogrammen som finns upprättade med bland annat utgångspunkt från de tillstånd och villkor som finns för verksamheterna.

Lagefterlevnad

Lagefterlevnad kontrolleras av verksamhetschef tillsammans med respektive avdelningschef inför miljörapportering till tillsynsmyndighet. Nyheter i lagstiftning rapporteras till ledningsgruppen för Söderhamn Nära.

VD ansvarar för att bolaget följer gällande [lagar](#).

Verksamhetschef VA och Renhållning= VC-VAR, Avdelningschef VA-ledningsnät= AC-VAL, Avdelningschef VA-verk= AC-VAV, Planeringsingenjör= P-ing, VA-ingenjör ledningsnät= VA-ingL, VA-ingenjör VA-verk= Va-ingV, Processingenjör= Pr-ing, Avdelningschef Renhållning= AC-R, Informationsansvarig= InfoA, Verksamhetschef Värme och Elnät= VC-VE, Värme-ingenjör= V-ing, Avdelningschef Värme= AC-V

	Utfärdare Veronica Henriksson	Utskriftsdatum 2021-03-26	Dok.nr 3:003	Utgåva 34	Sidan 2 av 11
	Benämning Miljöledningsprogram 2021	Filreferens G:\Gemensamt\Ledningssystem miljö\Miljöledningssystem\3. Mål\3. Miljöledningsprogram 2021.doc	Rev.datum 2021-03-26	Godkänd av	

Miljöledningsprogram						
Ansvarig Verksamhetschef Vatten och Renhållning		Omfattning: Program/handlingsplaner utarbetas för alla övergripande och detaljerade miljömål inom organisationen.				
Verksamhetsår 2021	Fastställt datum: 2021-03-26					
Övergripande miljömål	Detaljerade miljömål	Åtgärd/Aktivitet	Ansvarig	Tidplan	Budget	Uppföljning/Mätning
Vår resursförbrukning i form av dricksvatten, elenergi, fossil energi och kemikalier skall effektiviseras	Vatten - Vattenuttag					
	Förlusten av den totala vattenproduktionen skall minska.	Flödesmätare installeras på strategiska platser på vattenledningsnätet för kontroll vid läcksökning.	AC-VAL/P-ing	2021	Drift- och underhållsbudget / investeringsbudget	Uppföljning en gång per år Nyckeltal: (Producerad mängd vatten-såld mängd vatten)/ producerad mängd vatten = % vattenförlust
Vattenförlusten inom vattenförsörjningsområdet för Ålsjön, Kinstaby och Järvsjöns VV skall minska så att vattenförbrukningen i Ljusne och Vallviks inryms i befintliga vattendorar för Ljusnanåsen.	I projektform arbeta för att minska vattensvinn på huvudledningsnät och serviceledningar samt inom fastigheter.	Pr-ing/AC-VAL	2021-10	Uppföljning en gång per månad Nyckeltal: Producerad mängd vatten vid vattenverken i relation till vattendorar i Ljusnanåsen		

Verksamhetschef VA och Renhållning= VC-VAR, Avdelningschef VA-ledningsnät= AC-VAL, Avdelningschef VA-verk= AC-VAV, Planeringsingenjör= P-ing, VA-ingenjör ledningsnät= VA-ingL, VA-ingenjör VA-verk= Va-ingV, Processingenjör= Pr-ing, Avdelningschef Renhållning= AC-R, Informationsansvarig= InfoA, Verksamhetschef Värme och Elnät= VC-VE, Värme-ingenjör= V-ing, Avdelningschef Värme= AC-V

	Utfärdare Veronica Henriksson	Utskriftsdatum 2021-03-26	Dok.nr 3:003	Utgåva 34	Sidan 3 av 11
	Benämning Miljöledningsprogram 2021	Filreferens G:\Gemensamt\Ledningssystem miljö\Miljöledningssystem\3. Mål\3. Miljöledningsprogram 2021.doc	Rev.datum 2021-03-26	Godkänd av	

Övergripande miljömål	Detaljerade miljömål	Åtgärd/Aktivitet	Ansvarig	Tidplan	Budget	Uppföljning/Mätning
Vår resursförbrukning i form av dricksvatten, elenergi, fossil energi och kemikalier skall effektiviseras	Vatten - Tillskottsvatten					
	Den totala mängden tillskottsvatten skall minska.	Renovering av avloppsledningar enligt åtgärdsplan.	VA-ingL/P-ing	Kontinuerlig	Drift- och underhållsbudget, investeringsbudget	Uppföljning en gång per år Nyckeltal: (Mottagen mängd avloppsvatten-såld mängd dricksvatten)/mottagen mängd avloppsvatten = % tillskott
	Mängden tillskottsvatten till Marma ARV skall minska.	Renovering av avloppsledningar enligt åtgärdsplan Marma ARV verksamhetsområde.	VA-ingL/P-ing	Kontinuerlig		
	Mängden tillskottsvatten till APS 143 Ljusne norr skall minska jämfört med tidigare år.	Nattmätningar av flödet i avloppsledningsnätet genomfördes 2019 och ev. åtgärder baseras på detta.	VA-ingL/P-ing	2022		Uppföljning två gånger per år Nyckeltal: Kvoten mängd tillskottsvatten/nederbörd = m ³ /mm <small>(tillskottsvatten=pumpad mängd+ bräddad mängd-såld mängd dricksvatten)</small>
	Vatten - Bräddning					
	Bräddning på ledningsnät och i avloppspumpstationer skall minska	Mängden tillskottsvatten skall minska vilket påverkar antalet bräddningstillfällen/bräddad volym. Hanteras genom mål för tillskottsvatten och underhåll för avloppspumpstationer.	VA-ingL/ VA-ingV	Kontinuerlig	Drift- och underhållsbudget, investeringsbudget	Mäts via driftövervakningssystemet och följs upp och redovisas i miljörapport för respektive avloppsreningsverk samt för de avloppspumpstationer vid vilka bräddning skett.
Volymen bräddat avloppsvatten vid APS 143 Ljusne norr skall minska 2022 jämfört med 2016.	Nattmätningar av flödet i avloppsledningsnätet genomfördes 2019 och ev. åtgärder baseras på detta.	AC-VAL/P-ing	2022			

Verksamhetschef VA och Renhållning= VC-VAR, Avdelningschef VA-ledningsnät= AC-VAL, Avdelningschef VA-verk= AC-VAV, Planeringsingenjör= P-ing, VA-ingenjör ledningsnät= VA-ingL, VA-ingenjör VA-verk= Va-ingV, Processingenjör= Pr-ing, Avdelningschef Renhållning= AC-R, Informationsansvarig= InfoA, Verksamhetschef Värme och Elnät= VC-VE, Värme-ingenjör= V-ing, Avdelningschef Värme= AC-V

	Utfärdare Veronica Henriksson	Utskriftsdatum 2021-03-26	Dok.nr 3:003	Utgåva 34	Sidan 4 av 11
	Benämning Miljöledningsprogram 2021	Filreferens G:\Gemensamt\Ledningssystem miljö\Miljöledningssystem\3. Mål\3. Miljöledningsprogram 2021.doc	Rev.datum 2021-03-26	Godkänd av	

Övergripande miljömål	Detaljerade miljömål	Åtgärder	Ansvarig	Tidplan	Budget	Uppföljning/Mätning
Vår resursförbrukning i form av dricksvatten, elenergi, fossil energi och kemikalier skall effektiviseras	Vatten – Kemikalieförbrukning					
	Den totala förbrukningen fällningskemikalie för avloppsrening skall vara oförändrad eller minska.	Uppföljning/driftoptimering	AC-VAV	Kontinuerlig	Drift- och underhållsbudget, investeringsbudget	Uppföljning två gånger per år Nyckeltal: Doserad mängd fällningskemikalie / Behandlad mängd avloppsvatten = g/m ³
	Förbrukning av fällningskemikalie vid Granskär ARV skall vara oförändrad eller minska.	Processen vid Granskärs ARV skall kontinuerligt förbättras med avseende på doserad mängd fällningskemikalie.	AC-VAV	Kontinuerlig		
	Förbrukning av fällningskemikalie under perioden juli-dec 2021 vid Ljusne ARV skall minska jämfört med samma period år 2020.	Optimering av fällningsprocessen skall genomföras under 2021.	Pr-ing/ AC-VAV	2021		Uppföljning en gång per månad Nyckeltal: Doserad mängd fällningskemikalie / Behandlad mängd avloppsvatten = g/m ³
	Vatten - Elförbrukning					
	Den totala elförbrukningen för avloppsreningssystemen skall vara oförändrad eller minska.	Driftoptimering	AC-VAV	Kontinuerlig	Drift- och underhållsbudget, investeringsbudget	Uppföljning två gånger per år Nyckeltal: Elförbrukning (årsförbrukning) / Antal PE = kWh/PE
	Elförbrukningen på Granskärs ARV skall vara oförändrad eller minska.	Driftoptimering	AC-VAV	Kontinuerlig		
Den totala elförbrukningen för samtliga APS skall vara oförändrad eller minska.	Minskning av tillskottsvatten samt installation av effektivare pumpning.	AC-VAV/AC-VAL	Kontinuerlig		Uppföljning två gånger per år Nyckeltal APS: Elförbrukning (årsförbrukning) / Antal anläggningar = kWh/antal anläggningar	

Verksamhetschef VA och Renhållning= VC-VAR, Avdelningschef VA-ledningsnät= AC-VAL, Avdelningschef VA-verk= AC-VAV, Planeringsingenjör= P-ing, VA-ingenjör ledningsnät= VA-ingL, VA-ingenjör VA-verk= Va-ingV, Processingenjör= Pr-ing, Avdelningschef Renhållning= AC-R, Informationsansvarig= InfoA, Verksamhetschef Värme och Elnät= VC-VE, Värme-ingenjör= V-ing, Avdelningschef Värme= AC-V

	Utfärdare Veronica Henriksson	Utskriftsdatum 2021-03-26	Dok.nr 3:003	Utgåva 34	Sidan 5 av 11
	Benämning Miljöledningsprogram 2021	Filreferens G:\Gemensamt\Ledningssystem miljö\Miljöledningssystem\3. Mål\3. Miljöledningsprogram 2021.doc		Rev.datum 2021-03-26	Godkänd av

Övergripande miljömål	Detaljerade miljömål	Åtgärder	Ansvarig	Tidplan	Budget	Uppföljning/Mätning
Vår resursförbrukning i form av dricksvatten, elenergi, fossil energi och kemikalier skall effektiviseras	Vatten – Miljöpåverkan egna transporter					
	Användning av fossil olja som drivmedel skall upphöra.	Den egna fordonsparken skall vara fossilfri genom att enbart HVO100 eller andra fossilfria alternativ skall nyttjas.	VC-VAR	Kontinuerlig	Driftbudget	Uppföljning en gång per år Nyckeltal: Andel fossilfritt drivmedel
	Krav på större leverantörer att införa fossilfria transporter.	Införs i samband med nya upphandlingar.	VC-VAR	Kontinuerlig	Driftbudget	Avtalsefterlevnad leverantör

Verksamhetschef VA och Renhållning= VC-VAR, Avdelningschef VA-ledningsnät= AC-VAL, Avdelningschef VA-verk= AC-VAV, Planeringsingenjör= P-ing, VA-ingenjör ledningsnät= VA-ingL, VA-ingenjör VA-verk= Va-ingV, Processingenjör= Pr-ing, Avdelningschef Renhållning= AC-R, Informationsansvarig= InfoA, Verksamhetschef Värme och Elnät= VC-VE, Värme-ingenjör= V-ing, Avdelningschef Värme= AC-V

	Utfärdare Veronica Henriksson	Utskriftsdatum 2021-03-26	Dok.nr 3:003	Utgåva 34	Sidan 6 av 11
	Benämning Miljöledningsprogram 2021	Filreferens G:\Gemensamt\Ledningssystem miljö\Miljöledningssystem\3. Mål\3. Miljöledningsprogram 2021.doc	Rev.datum 2021-03-26	Godkänd av	

Övergripande miljömål	Detaljerade miljömål	Åtgärder	Ansvarig	Tidplan	Budget	Uppföljning/Mätning
Vår resursförbrukning i form av elenergi, fossil energi och kemikalier skall effektiviseras	Renhållning – Miljöpåverkan från våra transporter ska minska					
	Avfallshanteringssystemets klimatpåverkan skall minimeras.	Den egna fordonsparken skall vara fossilfri genom att enbart HVO100 eller andra fossilfria alternativ skall nyttjas.	VC-VAR	Kontinuerligt	Driftbudget	Uppföljning en gång per år Nyckeltal: Andel fossilfritt drivmedel
Avfallsmängderna ska minska	Renhållning – Förebygga och återanvända hos hushåll					
	Mängden kommunalt avfall, exklusive slam, ska minska jämfört med 2019	Återkommande kommunikation om vad hushåll kan göra för att förebygga avfall och nyttan med detta	AC-R	2025	Driftbudget	Uppföljning en gång per år Nyckeltal: Kg kommunalt avfall /antal invånare (restavfall, matavfall, grovavfall ÅVC från hushåll)
	Renhållning – Källsortering hushållsavfall					
	Materialåtervinning av kommunalt avfall ska överstiga 55 %	Bostadsnära insamling av förpackningar och returpapper	VC-VAR/AC-R	2025	Investeringsbudget	Avvaktas till dess att nytt system för hantering av förpackningar och returpapper införts.
	Restavfall ska minska med 25 % jämfört med 2019	Senast 2022 ta fram en handlingsplan för bättre källsortering	VC-VAR/AC-R	2022	Driftbudget	Uppföljning en gång per år Nyckeltal: Kg restavfall i kärl till förbränning/antal invånare
Mängd förpackningar och returpapper i restavfall ska minska med 20 % jämfört med 2018	Kommunikation och bostadsnära insamling av förpackningar och returpapper	VC-VAR/AC-R	2025	Drift- och investeringsbudget	Uppföljning vart tredje år Nyckeltal: Kg återvinningsmaterial/antal hushåll*vecka	

Verksamhetschef VA och Renhållning= VC-VAR, Avdelningschef VA-ledningsnät= AC-VAL, Avdelningschef VA-verk= AC-VAV, Planeringsingenjör= P-ing, VA-ingenjör ledningsnät= VA-ingL, VA-ingenjör VA-verk= Va-ingV, Processingenjör= Pr-ing, Avdelningschef Renhållning= AC-R, Informationsansvarig= InfoA, Verksamhetschef Värme och Elnät= VC-VE, Värme-ingenjör= V-ing, Avdelningschef Värme= AC-V

	Utfärdare Veronica Henriksson	Utskriftsdatum 2021-03-26	Dok.nr 3:003	Utgåva 34	Sidan 7 av 11
	Benämning Miljöledningsprogram 2021	Filreferens G:\Gemensamt\Ledningssystem miljö\Miljöledningssystem\3. Mål\3. Miljöledningsprogram 2021.doc		Rev.datum 2021-03-26	Godkänd av

Övergripande miljömål	Detaljerade miljömål	Åtgärder	Ansvarig	Tidplan	Budget	Uppföljning/Mätning	
Avfallsmängderna ska minska	Mängd plastförpackningar i restavfall ska minska med 50 % jämfört med 2018	Kommunikation och bostadsnära insamling av förpackningar och returpapper	VC-VAR/AC-R /InfoA	2025	Drift- och investeringsbudget	Uppföljning vart tredje år Nyckeltal: Kg plastförpackningar i kärl/antal invånare	
	Mängd matavfall i restavfallet ska understiga 1 kg per hushåll och vecka	Kommunikationsinsatser	AC-R/InfoA	2025	Driftbudget	Uppföljning vart tredje år Nyckeltal: Kg matavfall i restavfallet/antal hushåll	
	Farligt avfall ska ej förekomma i restavfall	Kommunikation om omhändertagande av farligt avfall. Ökad möjligheten för insamling nära hushållen.	AC-R/ InfoA	2025	Drift- och investeringsbudget	Uppföljning vart tredje år Nyckeltal: Kg farligt avfall i restavfallet/antalet invånare	
	Renhållning – Omhändertagande av matavfall						
	Renheten i matavfall ska vara minst 98 %	Kommunikationsinsatser	AC-R/InfoA	2025	Driftbudget	Uppföljning vart tredje år Nyckeltal: Andel övrigt avfall i matavfallet	
Lakvattnets påverkan på miljön skall minimeras	Renhållning – Funktion på reningsanläggning för lakvatten skall vara säkerställd						
	Reduktion av N-halter i lakvattnet skall vara minst 50%.	Avrinning från komposteringsyta och avvattning av övrigt organiskt slam avleds till lakvattendammen och förbättrar den mikrobiologiska processen i dammen.	AC-R	Kontinuerligt	Driftbudget	Uppföljning en gång per år Nyckeltal: - (L2-L0)/L0 = % reningseffekt	

Verksamhetschef VA och Renhållning= VC-VAR, Avdelningschef VA-ledningsnät= AC-VAL, Avdelningschef VA-verk= AC-VAV, Planeringsingenjör= P-ing, VA-ingenjör ledningsnät= VA-ingL, VA-ingenjör VA-verk= Va-ingV, Processingenjör= Pr-ing, Avdelningschef Renhållning= AC-R, Informationsansvarig= InfoA, Verksamhetschef Värme och Elnät= VC-VE, Värme-ingenjör= V-ing, Avdelningschef Värme= AC-V

	Utfärdare Veronica Henriksson	Utskriftsdatum 2021-03-26	Dok.nr 3:003	Utgåva 34	Sidan 8 av 11
	Benämning Miljöledningsprogram 2021	Filreferens G:\Gemensamt\Ledningssystem miljö\Miljöledningssystem\3. Mål\3. Miljöledningsprogram 2021.doc	Rev.datum 2021-03-26	Godkänd av	

Miljöledningsprogram						
Ansvarig Verksamhetschef Värme		Omfattning: Program/handlingsplaner utarbetas för alla övergripande och detaljerade miljömål inom organisationen.				
Verksamhetsår 2021	Fastställt datum: 2021-03-26					
Övergripande miljömål	Detaljerade miljömål	Åtgärd/Aktivitet	Ansvarig	Tidplan	Budget	Uppföljning/Mätning
Miljöledningssystem	Uppdatera och komplettera befintligt dokumenterat miljöledningssystem för att skapa långsiktigt hållbara systematiska arbetssätt och rutiner. Systemet ska främja bolagets miljöarbete kopplat till miljöpolicy och tillgodose externa krav i form av lagar och förordningar. Arbetssätt och rutiner inom miljöledning bör i de fall det är möjligt vara bolagsgemensamma och avdelningsöverskridande samarbete är av stor vikt. I september 2021 börjar nya lagkrav att gälla (BAT-slutsatser för stora förbränningsanläggningar, direktiv 2010/75/EU) där många av de ingående elementen enligt ISO14001 ingår samt ytterligare ett antal mer specifika kravelement. Av denna anledning är miljöledningsprogrammet uppdelat i två steg enligt de detaljerade målen nedan.					
	Ingående delar i enlighet med BAT-slutsatserna.	Inventera nuläge – klart GAP-analys och Handlingsplansplan - klart Skapa, komplettera och ändra styrande och stödjande dokumentation för uppfyllnad - pågående	VC-VE V-ing AC-V	2021 Q3	Drift- och underhållsbudget / investeringsbudget	Status på kravelementen följs i lista. Nyckeltal: Antal färdiga delar i förhållande till ursprungslistan i %
	Övriga delar som bedöms vara av betydelse för ett långsiktigt, hållbart och systematiskt miljöarbete.	Skapa, komplettera och ändra styrande och stödjande dokumentation utifrån bolagets och verksamhetens behov.	VCVE V-ing AC-V	2021 Q4	Drift- och underhållsbudget / investeringsbudget	Tillkommande mätning för att bedöma systemets funktion och effektivitet i form av intern revision. Ingen plan satt för genomförande i dagsläget.

Verksamhetschef VA och Renhållning= VC-VAR, Avdelningschef VA-ledningsnät= AC-VAL, Avdelningschef VA-verk= AC-VAV, Planeringsingenjör= P-ing, VA-ingenjör ledningsnät= VA-ingL, VA-ingenjör VA-verk= Va-ingV, Processingenjör= Pr-ing, Avdelningschef Renhållning= AC-R, Informationsansvarig= InfoA, Verksamhetschef Värme och Elnät= VC-VE, Värme-ingenjör= V-ing, Avdelningschef Värme= AC-V

	Utfärdare Veronica Henriksson	Utskriftsdatum 2021-03-26	Dok.nr 3:003	Utgåva 34	Sidan 9 av 11
	Benämning Miljöledningsprogram 2021	Filreferens G:\Gemensamt\Ledningssystem miljö\Miljöledningssystem\3. Mål\3. Miljöledningsprogram 2021.doc		Rev.datum 2021-03-26	Godkänd av

Övergripande miljömål	Ej målsatta aspekter	Ansvarig	Uppföljning/Mätning
Följa uppställda villkor	Utsläpp av avloppsvatten till recipient	VC-VAR	Mätningar enligt kontrollprogram
Följa uppställda villkor	Deponering aska	VC-VAR	Redovisas i miljörapport
Följa uppställda villkor	Mellanlagring av farligt avfall	VC-VAR	Redovisas i miljörapport
Följa uppställda villkor	Behandling av farligt avfall	VC-VAR	Redovisas i miljörapport
Grundvattentillgångar	Grundvattensänkning	VC-VAR	Mätpunkter utses och grundvattennivån följs upp kontinuerligt.
Övrigt	Information	InfoA	Antalet informationstillfällen under året; annonsering, utskick till konsumenter/abonnenter och andra kunder/samarbetspartner, studiebesök o s v. följs upp och redovisas med målsatta aspekter.

Verksamhetschef VA och Renhållning= VC-VAR, Avdelningschef VA-ledningsnät= AC-VAL, Avdelningschef VA-verk= AC-VAV, Planeringsingenjör= P-ing, VA-ingenjör ledningsnät= VA-ingL, VA-ingenjör VA-verk= Va-ingV, Processingenjör= Pr-ing, Avdelningschef Renhållning= AC-R, Informationsansvarig= InfoA, Verksamhetschef Värme och Elnät= VC-VE, Värme-ingenjör= V-ing, Avdelningschef Värme= AC-V